

Η έννοια των θείων ενεργειών στις τριάδες υπέρ των ιερώς ησυχάζόντων (Alexander Milenkovits, Πτυχιούχος της Ανώτατης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο πνευματικός και νοητικός γίγαντας της Ορθοδοξίας Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς - μοναχός, αρχιεπίσκοπος και διακεκριμένος θεολόγος, την περισσότερη ζωή του την αφιέρωσε στον θεολογικό αγώνα για την

βασική αλήθεια: Πως είναι δυνατόν, να γνωρίσουμε τον Ζώντα Θεό μέσω της προσωπικής μας εμπειρίας με αυτόν, καθώς ο ίδιος ο Θεός έζησε και έδρασε μαζί με τον άνθρωπο.

Εννέα επιστολές τις οποίες έγραψε ο Άγιος Γρηγόριος στη διάρκεια από το 1338 έως και το 1341 - Υπέρ των ιερώς ησυχάζόντων οι σύγχρονοι του αλλά και οι μεταγενέστεροι, θεωρούν τοις επιστολές αυτές από τα πιο σπουδαία συγγράμματα του Παλαμά [1]. Οι επιστολές αυτές χωρίζονται σε τρεις ομάδες και κάθε ομάδα αποτελείται από τρία βιβλία (ομιλίες). Με αυτές αρχικά να πολεμά τις διδασκαλίες και έπειτα τις γραπτές επιθέσεις του Καλαβρού φιλοσόφου Βαρλαάμ. Αυτές οι επιστολές λέγονται και τριάδες. Την έκφραση "ησυχία" τη συναντάμε στα κείμενα των συγγραφέων νηπτικών μοναχών του τετάρτου αιώνα, οι οποίοι προτρέπουν στον αναχωρητικό τρόπο ζωής, όσους είναι αφοσιωμένοι στην συνεχή προσευχή. Οι μοναχοί που ασκούσαν τέτοιο τρόπο ζωής ήταν γνωστοί ως ησυχαστές. Ο Βαρλαάμ αμφισβητούσε αυτόν τον τρόπο άσκησης της θεωρίας του Θεού, και εμπειρίας του Θείου φωτός. Ο Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς είναι υπερασπιστής των μοναχών αυτών στη διαμάχη με τον Βαρλαάμ.

Για τη χρονολόγηση της ενάρξεως της ησυχαστικής έριδας υπάρχουν τρεις χρονολογίες: Η πρώτη είναι της συμμετοχή του Βαρλαάμ σε συζητήσεις με τους αντιπροσώπους του πάπα τον χειμώνα του 1333-1334, η δεύτερη της μετάβασης του στη Δύση στις αρχές του 1339, και η τρίτη της συγκλήσεως συνόδου στην Κωνσταντινούπολη το 1341 [2].

Η παρούσα μελέτη διαρθρώνεται σε τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο αναφέρονται στοιχεία του βίου του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, ο οποίος διέπρεψε στην ερημική άσκηση, διακρίθηκε ως Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης για τα πλούσια ποιμαντικά του προσόντα, αποδείχθηκε έξοχος θεολόγος και αναδείχθηκε απaráμιλλος υπερασπιστής της ορθόδοξης πίστης, καθώς έγραψε τις

περίφημες τριάδες στη διαμάχη που ξέσπασε με τον Βαρλαάμ Καλαβρό. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύουμε την πρώτη τριάδα που είναι και η πρώτη επιστολή ως απάντηση που δίνει ο Παλαμάς στον μοναχό. Ο Βαρλαάμ ισχυριζόταν πως χωρίς παιδεία και φιλοσοφία η αγιότητα ή κάποια ηθική αρετή δεν αρκούν για την απαλλαγή από την άγνοια. Ο Παλαμάς δεν είναι αντίθετος με την ενασχόληση με τη φιλοσοφία, θεωρεί πως η φιλοσοφία είναι χρήσιμη, πως γυμνάζει και ανοίγει τους οφθαλμούς της ψυχής, αλλά αρκεί να μην εμποδίζει την επίδοση στην αληθινή γνώση, την είσοδο στην ψύχη, το φόβο του Θεού. Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύουμε τη δεύτερη τριάδα η οποία είναι αφιερωμένη στη Θέωση κατά Χριστόν. Συγκεκριμένα στην παιδεία, «στους λόγους», στην προσευχή και στο ιερό φως. Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο περιγράφουμε την τρίτη τριάδα η οποία κάνει λόγο για την θεία ουσία και τις ενέργειες του Θεού. Ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς ομιλεί για την μέθεξη της θεότητας, επεξεργάζεται λεπτομερέστερα τα σχετικά με την διάκριση, την ουσία και την ενέργεια. Ομιλεί για άναρχες δυνάμεις του Θεού όπως την προνοητική και προγνωστική δύναμη. Τέλος, παρατίθενται τα συμπεράσματα της μελέτης και ακολουθούν οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

- 1. Св. Григорије Палама, «ТРИЈАДЕ», Βελιγράδι Σίμπενικ 2008, σ. 5.**
- 2. Υπέρ των ιερώς ησυχάζόντων σ. 7.**